

Hazırlayan

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Tıpta Uzmanlık Eğitimi Yeterlik Kurulu
Eğitim Programları Geliştirme Komisyonu

*Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Uzmanlığı Genişletilmiş Eğitim Müfredatı Önerisi*

2023

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	3
2. MÜFREDAT TANITIMI.....	3
3. TEMEL YETKİNLİKLER.....	6
3.1.Yönetici.....	
3.2. Ekip Üyesi.....	
3.3. Sağlık Koruyucusu.....	
3.4. İletişim Kuran.....	
3.5. Değer ve Sorumluluk Sahibi.....	
3.6. Öğrenen ve Öğreten.....	
3.7. Hizmet Sunucusu.....	
3.7.1. Klinik Yetkinlikler.....	
3.7.2. Girişimsel Yetkinlikler.....	
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ.....	19
4.1.Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)	19
4.1.1. Sunum.....	
4.1.2. Seminer.....	
4.1.3. Olgu Tartışması.....	
4.1.4. Makale Tartışması.....	
4.1.5. Dosya Tartışması.....	
4.1.6. Konsey.....	
4.1.7. Kurs.....	
4.1.8. Diğer.....	
4.2.Uygulamalı Eğitim Yetkinlikleri (UE)	21
4.2.1. Yatan hasta bakımı.....	
4.2.2. Ayaktan hasta bakımı.....	
4.3.Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)	21
4.3.1. Yatan hasta takibi.....	
4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi.....	
4.3.3. Akran öğrenmesi.....	
4.3.4. Literatür okuma.....	
4.3.5. Araştırma.....	
4.3.6. Öğretme.....	
5. EĞİTİM STANDARTLARI.....	22
6. ROTASYON HEDEFLERİ.....	23
7. UZMANLIK EĞİTİM KURULU.....	25
8. DANIŞMANLIK SİSTEMİ.....	26
9. ASİSTAN TEMSİLCİLİĞİ.....	26
10. ÖLÇME DEĞERLENDİRME.....	26
10.1. Sınavlar.....	
10.2. Geribildirimler.....	
11. KAYNAKÇA.....	29

1. GİRİŞ

Ülke nüfusumuzun yarısına yakını 0-18yaş grubu çocuk ve ergenlerden oluşmaktadır. Bu yaş sınırı dışında, sağlık bakanlığının mevzuatları doğrultusunda daha ileri yaş grupları da (geç ergen) da takip ve tedavi sürecinin devamı açısından adolesan gruba dahil edilmektedir. İnsan yaşamının en dinamik dönemlerinden birini oluşturan çocukluk ve adolesan dönemi erişkin yaş grubundan farklılıklar göstermektedir. Bu dönemde hastalıkların ortaya çıkmasını engellemek amacıyla koruyucu hekimlik uygulamalarına önem verilmesi sağlık giderlerini azaltarak ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, uygulanacak tanı ve tedaviler sonrasında topluma sağlıklı üretken bireyler kazandırmak mümkün olacaktır. Sağlıklı yeni nesillerin yetişmesi amacıyla çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık eğitiminin standardize edilmiş çağdaş ve donanımlı çekirdek eğitim programının oluşturulmasına gereksinim duyulmuştur.

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1.Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Uzmanlık Eğitiminin Amacı:

Uzmanlık öğrencilerine;

Doğumdan itibaren 18 yaş bitimine kadar ve bu yaş sınırı dışında, sağlık bakanlığının mevzuatları doğrultusunda daha ileri yaş grupları da (geç adolesan) da takip ve tedavi sürecinin devamı açısından adolesan gruba dahil edilmektedir.

Bebek, çocuk ve ergen yaş grubu çocukların tıbbi, cerrahi ve psiko-sosyal problemlerinde koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmeti veren Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı haline getirecek bilgi, beceri ve davranışları kazandırmaktır.

Uzmanlık Eğitiminin Hedefi:

- Toplumsal çocuk sağlığı göstergelerini bilir ve koruyucu hekimlik yaklaşımına sahip olur.
- Çocuk haklarını bilir ve toplumda çocuğun savunuculuğunu yapar.
- Tanı ve tedavi işlemlerinde kaynakları akılcı kullanır.
- Etik ve hukuksal açıdan çocuk sağlığının temel kavramlarını irdeleyebilecek ve hastayı ve kendini koruyabilecek bilgiye sahip olur.
- Soruna yönelik yaklaşım yapar, tedavi planlayabilir, öncelik ve önemlilikleri sıraya koyabilir.
- Toplumda sık görülen çocukluk çağı hastalıklarının oluşum mekanizmalarını bilir, tanı ve tedavi yaklaşımını düzenler.
- Sık kullanılan ilaçların yaşa göre dozlarını, etki ve yan etkilerini bilir.
- Hastaneye yatış endikasyonlarını, hastayı yönlendirmeyi ve hasta nakil kurallarını bilir.
- Hasta ve hasta yakını ile duyarlı iletişim kurar, aileyi bilgilendirme becerisini kazanır.
- Soruna yönelik ayrıntılı öykü alır, fizik muayene yapar, bulgularını değerlendirir, sentezleme, sunabilme ve epikriz yazabilme becerilerini kazanır.
- Uygun iletişim yöntemleri, etik ve deontolojik ilkeleri gözeterek ekip çalışması becerisi geliştirir.
- Araştırma yöntemleri ve bilimsel makale değerlendirme bilgi ve becerisine ulaşır.
- Kanıta dayalı tıp uygulamalarını gözeterek sürekli mesleki gelişim becerilerini kazanır.

2.2.Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

Müfredat çalışmaları Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Milli Pediatri Derneği ve Türk Pediatri Kurumu tarafından başlatılmıştır. Yapılan toplantılarda alınan kararlar ihtisas veren kurumlara öneri niteliğinde bildirilmiştir.

2010 yılında Antalya’da toplanan birinci dönem Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları TUKMOS Komisyonu tarafından Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları taslak müfredatı oluşturulmuş, takiben 2011 yılında Ankara’da aynı komisyon tarafından müfredat v.1.0 haline çevrilmiştir. Nisan 2013 yılında TUKMOS ikinci dönem Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Komisyonu tarafından Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları çekirdek müfredatı v.2.0 oluşturulmuştur. **25.01.2017** tarihinde TUKMOS 3. dönem Komisyonu tarafından **Prof. Dr. Makbule Sevgi Mir, Uzm. Dr. Pelin Zorlu, Prof. Dr. Ümit Çelik, Doç. Dr. Mustafa Özçetin** tarafından v.2.1 müfredat taslağı tamamlanmıştır.

2.3.Uzmanlık Eğitim Süreci

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlık eğitim süresi güncel mevzuata göre 4 yıldır.

Bu 4 yıllık sürenin içinde poliklinik ve yatan hasta hizmetini de kapsayacak şekilde aşağıdaki alanlarda toplam 10 aylık süreç tamamlanması **zorunlu olan bir eğitim sürecidir:**

- 4 ay, Neonatoloji
- 2 ay, Çocuk Yoğun Bakımı
- 2 ay, Çocuk Acil
- 2 ay, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları

Zorunlu rotasyonların eğitim alınan kurumda yapılması esastır. Ancak önceden belirlenmiş zamanlarda ve anabilim veya bilim dalı başkanı tarafından yarar görülmesi halinde ilgili kurullar tarafından onaylanması koşuluyla yurtiçi ve yurtdışındaki ilgili alanda gelişmiş merkezlerde rotasyon yaptırılabilir.

TUK'un 82 nolu Karar'ına göre tamamlanması zorunlu olan rotasyonlar ise müfredatın 6. bölümünde belirtildiği şekliyle toplam 4 aydır.

Genel Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim Süreci:

Uzmanlık öğrencisi eğitiminin **en az 18** ayını genel çocuk sağlığı ve hastalıkları yatan hasta kliniği ve polikliniklerinde geçirmelidir.

Geriye kalan **12 aylık** eğitim süresi eğitim programının gereklerini yerine getirecek şekilde program yöneticisi tarafından oluşturulur ve akademik kurul tarafından onaylanır.

Yukarıdaki süreçlerin süre hesabı yapılırken yıllık izinler için **4 ay** ayrılmıştır.

Müfredat Haritası:

Uzmanlık eğitimi öğrencisi Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği doğrultusunda 4 yıllık bir eğitim-öğretime tabi tutulur.

1. Yıl: Gözetim ve denetim altında, yataklı servislerde görev yapar.
2. Yıl: Eğitici sorumluluğunda bilim dalı ve genel polikliniklerde çalışmalarına katılabilir, servis kıdemliliği yapmaya başlayabilir, tez çalışmalarına başlar.
3. Yıl: Eğitici sorumluluğunda servis kıdemliliği yapar, bilim dalı ve genel polikliniklerde çalışmalara katılır, tez çalışmalarına devam eder.
4. Yıl: Bilim dalı poliklinik rotasyonlarını, genel poliklinik çalışmalarını ve tez çalışmalarını tamamlar.

Uzmanlık eğitimi veren kurum, uzmanlık öğrencisinin çekirdek müfredatta belirtilen yetkinliklere ulaşabilmesi için gerekli olan eğitici, rotasyon ve hasta portföyünü sağlar. Uzmanlık öğrencisi, uzmanlık eğitimi süresince kurum tarafından belirlenen aralıklarla beceri, tutum ve bilgi yönünden değerlendirilir ve kendisine geri bildirimde bulunulur.

Uzmanlık öğrencisi, eğitimin önemli bir parçası olarak akademik aktiviteler gerçekleştirir:
Birinci yarı:

Bilimsel bilgi arama ve yorumlama: Çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık öğrencileri, 1. yıldan itibaren elektronik ve yazılı kaynaklardan literatür taramayı öğrenmeli ve tüm uzmanlık eğitimi boyunca bunu sürdürmelidir. Bu sayede kanıta dayalı tıp doğrultusunda yetkinliklere ulaşması ve hasta bakımında görev alması beklenir.

Bilimsel sunum yapma ve tartışma becerileri:

Seminer hazırlama (senede en az 1 kez)

Literatür hazırlama (senede en az 1 kez)

Klinik içi vaka ve eğitim saatlerine katılma

Klinik içi teorik ve pratik ders saatlerine katılma

Uzmanlık eğitimi süresinin ilk yarısı içinde uzmanlık öğrencisine bir tez konusu ve tez danışmanı belirlenir.

İkinci yarı:

Uzmanlık tezi en geç eğitimin ikinci yarısı başında yürütülmeye başlanılmış olmalıdır. Çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlık öğrencisi 2. yıldan itibaren en az 1 tez dışı araştırmaya katılması önerilir.

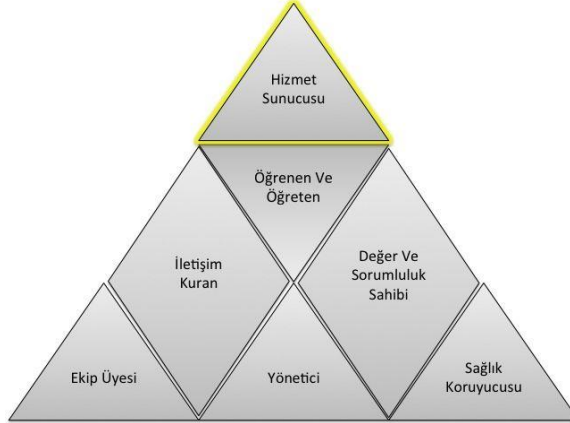
İyi klinik uygulamalar eğitimini alması önerilir.

2.4.Kariyer Olasılıkları

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanları yurt içi ve yurt dışındaki üniversitelerde akademik düzeyde ve tüm sağlık kuruluşlarında pediatri bölümlerinde çalışabilir, ilgili konularda danışmanlık verebilirler. Araştırmalarda araştırmacı olarak görev yapabilirler.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın "Hizmet Sunucusu" alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabildiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir:

- 3.1.Yönetici
- 3.2.Ekip Üyesi
- 3.3.Sağlık Koruyucusu
- 3.4.İletişim Kuran
- 3.5.Değer ve Sorumluluk Sahibi
- 3.6.Öğrenen ve Öğreten
- 3.7.Hizmet Sunucusu

Hizmet sunucusu, temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanılış yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

Şekil 2-TUKMOS yedinci temel yetkinlik alanı: Hizmet Sunucusu

3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

KLİNİK YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Klinik yetkinlikler için; dört ana düzey ve iki adet ek düzey tanımlanmıştır. Öğrencinin ulaşması gereken düzeyler bu üç ana düzeyden birini mutlaka içermelidir. T, ETT ve TT düzeyleri A ve K ile birlikte kodlanabilirken B düzeyi sadece K düzeyi ile birlikte kodlanabilir. B, T, ETT ve TT düzeyleri birbirlerini kapsadıkları için birlikte kodlanamazlar.

B: Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyini ifade eder.

T: Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyini ifade eder.

TT: Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir desteğe gereksinim duymadan hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

ETT: Ekip çalışması yaparak hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

Klinik yetkinliklerde bu düzeylere ek olarak gerekli durumlar için A ve K yetkinlik düzeyleri eklenmektedir:

A: Hastanın acil durum tanısını koymak ve hastalığa özel acil tedavi girişimini uygulayabilme düzeyini ifade eder.

K: Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma gereksinimlerini tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyini ifade eder.

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
PEDIATRİ	EMZİRME VE ANNE SÜTÜ İLE BESLENME ve BESLENME SORUNLARI	TT, K	1	UE, BE, YE
	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE BESLENME ve BESLENME SORUNLARI	TT, K	1	UE, BE, YE
	ÇOCUKLUK ÇAĞINDA BESLENME ve BESLENME SORUNLARI	TT, K	1	UE, BE, YE
	OKUL ÇAĞI ÇOCUĞU SAĞLIĞI	TT, K	1	UE, BE, YE
	ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	SÜT ÇOCUĞUNDA BÜYÜME GERİLİĞİ	TT, K	1	UE, BE, YE
	GELİŞİMSEL SORUNLAR (OTİZM, ADHD)	T, K	2	UE, BE, YE
	SIK GÖRÜLEN VİTAMİN VE MİNERAL EKSİKLİKLERİ	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	LENFADENOMEGALİ	ETT, A	1	UE, BE, YE
	NUTRİSYONEL ANEMİLER	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	TALASEMİLER	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	ORAK HÜCRELİ ANEMİ	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	KONJENİTAL VE EDİNSEL APLASTİK ANEMİLER	T, A, K	2	UE, BE, YE
	HEMOLİTİK ANEMİLER	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	TROMBOSİTOPENİLER	ETT, A	2	UE, BE, YE
	PIHTILAŞMA BOZUKLUKLARI	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	YAYGIN DAMAR İÇİ PIHTILAŞMA	ETT, A	2	UE, BE, YE
	TROMBOZ	T, A, K	2	UE, BE, YE
	KAN VE KAN ÜRÜNÜ TRANSFÜZYONLARI VE REAKSİYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	LÖSEMİ	B	2	UE, BE, YE
LENFOMALAR	B	2	UE, BE, YE	

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	BEYİN TÜMÖRLERİ	B	2	UE, BE, YE
	NÖROBLASTOM, WILMS TÜMÖRÜ	B	2	UE, BE, YE
	KEMİK VE YUMŞAK DOKU TÜMÖRLERİ	B	2	UE, BE, YE
	HEMATOLOJİK VE ONKOLOJİK ACİLLER	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	ZEHİRLENMELER	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	TRAVMA	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	SOLUNUM YETERSİZLİĞİ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	DEHİDRASYON	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	ŞOK	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	HAYVAN ISIRIK VE SOKMALARI	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	SUDA BOĞULMA	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	YANIK	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	BİLİNÇ DEĞİŞİKLİKLERİ VE KOMA	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	YENİDOĞANDA SOLUNUM SIKINTISI VE SİYANAZ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	YENİDOĞAN SARILIKLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	YENİDOĞAN ENFEKSİYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	PERİNATAL ASFİKSİ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	DOĞUM TRAVMALARI	ETT, A	1	UE, BE, YE
	SIK GÖRÜLEN KONJENİTAL ANOMALİLER	ETT, A, K	1	UE, BE, YE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	YENİDOĞAN KONVÜLZYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	YÜKSEK RİSKLİ YENİDOĞAN	B	1	UE, BE, YE
	HASTANE ENFEKSİYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	MERKEZİ SİNİR SİSTEMİ ENFEKSİYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	EKLEM VE KEMİK ENFEKSİYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	YUMUŞAK DOKU ENFEKSİYONLARI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	ÜST SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	KOMPLİKE OLMAYAN ALT SOLUNUM YOLU ENFEKSİYONLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	GASTROENTESTİNAL SİSTEM ENFEKSİYONLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	DÖKÜNTÜLÜ HASTALIKLAR	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	TÜBERKÜLOZ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	BRUSELLOZİS	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	SEBEBİ BİLİNMEYEN ATEŞ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	AİDS	B	2	UE, BE, YE
	PRİMER İMMUN YETERSİZLİKLER	T, A, K	2	UE, BE, YE
	T VE B HÜCRE BOZUKLUKLARI	B	2	UE, BE, YE
	FAGOSİTİK SİSTEM BOZUKLUKLARI	B	2	UE, BE, YE
	KOMPLEMAN SİSTEMİ BOZUKLUKLARI	B	2	UE, BE, YE
	HIŞILTILI ÇOCUK	TT, A, K	1	UE, BE, YE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	BESİN ALERJİSİ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	İLAÇ ALERJİSİ	TTT, A, K	2	UE, BE, YE
	ASTİM	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	ANAFİLAKSİ	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	ÜRTİKER VE ANJİYOÖDEM	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	OTOİNFLAMATUVAR HASTALIKLARI	B	2	UE, BE, YE
	ARTRİT	ETT, A	2	UE, BE, YE
	SİSTEMİK LUPUS ERİTEMATOZİS	ETT, A	2	UE, BE, YE
	VASKULİTLER	T, A	1	UE, BE, YE
	PERİYODİK ATEŞ SENDROMLARI VE FMF	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	ARİTMİLER	ETT, A	2	UE, BE, YE
	KALP YETERSİZLİĞİ	ETT, A	1	UE, BE, YE
	ENDOKARDİT, PERİKARDİT, MİYOKARDİT	ETT, A	2	UE, BE, YE
	AKUT ROMATİZMAL ATEŞ	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	GÖĞÜS AĞRISI VE SENKOP	ETT, A	2	UE, BE, YE
	DOĞUŞTAN KALP HASTALIKLARI VE SİYANOTİK ATAK	ETT, A	1	UE, BE, YE
	KAWASAKİ HASTALIĞI	ETT, A	2	UE, BE, YE
	PARAZİTOZLAR	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	HEPATİTLER	ETT, A, K	1	UE, BE, YE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	PANKREATİT	ETT, A	2	UE, BE, YE
	KABIZLIK	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	AKUT VE KRONİK KARACİĞER YETERSİZLİĞİ	ETT, A	2	UE, BE, YE
	MALABSORPSİYON SENDROMLARI	ETT, A	2	UE, BE, YE
	GASTROESOFAGEAL REFLÜ	TT, A, K	2	UE, BE, YE
	KONJENİTAL GIS MALFORMASYONLARI	T, A	2	UE, BE, YE
	ASİT-BAZ DENGESİ VE BOZUKLUKLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	ÜRİNER SİSTEM ENFEKSİYONLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	ÜRİNER SİSTEM MALFORMASYONLARI	ETT, A	2	UE, BE, YE
	TÜBÜLER HASTALIKLARI	ETT, A	2	UE, BE, YE
	HİPERTANSİYON	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	AKUT BÖBREK YETERSİZLİĞİ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	KRONİK BÖBREK HASTALIĞI	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	PROTEİNÜRİ, ÖDEM VE NEFROTİK SENDROM	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	HEMATÜRİ VE NEFRİTİK SENDROM	ETT, A	1	UE, BE, YE
	BÖBREK TAŞ HASTALIKLARI	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	HEMOLİTİK ÜREMİK SENDROM	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	PÜBERTE SORUNLARI	T, A, K	2	UE, BE, YE
	HİPOTROİDİ	TT, A	1	UE, BE, YE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	HİPERTİROİDİ	ETT, A	1	UE, BE, YE
	PARATİROİD HASTALIKLARI	T, A	2	UE, BE, YE
	KUŞKULU GENİTALYA	T, A	2	UE, BE, YE
	KONJENİTAL ADRENAL HİPERPLAZİ	ETT, A	2	UE, BE, YE
	ADRENAL BOZUKLUKLARI	T, A, K	2	UE, BE, YE
	DİABETES MELLİTUS	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	POLİÜRİ, POLİDİPSİ	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	HİPOGLİSEMİ	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	KALSİYUM VE D VİTAMİNİ BOZUKLUKLARI	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	OBEZİTE	ETT, K	1	UE, BE, YE
	YEME BOZUKLUKLARI	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	BOY KISALIĞI	T	1	UE, BE, YE
	HİPOFİZER VE HİPOTALAMİK HASTALIKLAR	T, A, K	2	UE, BE, YE
	FEBRİL KONVÜLSİYON	TT, A, K	1	UE, BE, YE
	EPİLEPSİLER	ETT, A	2	UE, BE, YE
	NONEPİLEPTİK PAROKSİSMAL BOZUKLUKLAR	T	2	UE, BE, YE
	HAREKET BOZUKLUKLARI	T	2	UE, BE, YE
	NÖROPATİ VE MİYOPATİLER	ETT, A	2	UE, BE, YE
	SEREBROVASKÜLER HASTALIKLAR	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	HİPOTONİK İNFANT	T	2	UE, BE, YE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	DİKKAT EKSİKLİĞİ, HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU	T	2	UE, BE, YE
	BAŞ AĞRISI	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	NÖROKUTANÖZ SENDROMLAR	T	2	UE, BE, YE
	İNME	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	DEMİYELİNİZAN HASTALIKLAR	ETT, A	2	UE, BE, YE
	SPİNAL KORD HASTALIKLARI	ETT, A	2	UE, BE, YE
	MENTAL, MOTOR RETARDASYON	ETT, A	2	UE, BE, YE
	KALITSAL METABOLİK HASTALIKLAR	T, A, K	1	UE, BE, YE
	KARBONHİDRAT METABOLİZMASI BOZUKLUKLARI	B	2	BE, YE
	MİTOKONDRIYAL YAĞ ASİDİ OKSİDASYONU VE İLGİLİ METABOLİK YOLLAR	B	2	BE, YE
	AMİNOASİT METABOLİZMASI VE TRANSPORTU BOZUKLUKLARI	B	2	BE, YE
	VİTAMİNE YANITLI HASTALIKLAR	B	2	BE, YE
	LİPİT VE SAFRA ASİDİ METABOLİZMASI BOZUKLUKLARI	B	2	BE, YE
	NÜKLEİK ASİT VE HEM METABOLİZMASI BOZUKLUKLARI	B	2	BE, YE
	KİSTİK FİBROZ	ETT, A, K	1	UE, BE, YE
	SOLUNUM SİSTEMİNİN KONJENİTAL ANOMALİLERİ	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	KRONİK AKCİĞER HASTALIKLARI (BPD, BRONŞEKTAZİ, SİLİYER FONKSİYON BOZUKLUKLARI)	ETT, A, K	2	UE, BE, YE
	SİSTEMİK HASTALIKLARDA AKCİĞER TUTULUMU	T, A, K	2	UE, BE, YE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	ASPIRASYON SENDROMLARI	TT, A,K	1	UE, BE, YE
	ARDS VE SOLUNUM YETERSİZLİĞİ HASTALIKLARI	TT, A	1	UE, BE, YE
	KRONİK ÖKSÜRÜK	TT, A,K	1	UE, BE, YE
	DİSMORFOLOJİ	ETT, K	2	UE, BE, YE
	SIK RASTLANILAN GENETİK HASTALIKLAR	TT, K	1	UE, BE, YE
	ADOLESANDA SIK GÖRÜLEN FİZİKSEL VE PSİKOSOSYAL PROBLEMLER	B	2	UE, BE, YE
	ADOLESANDA DAVRANIŞ BOZUKLUKLARI	B	2	UE, BE, YE
	GELİŞİMSEL GECİKMELER	B	2	UE, BE, YE

3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünleyici “temel yetkinlikleri”

GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Girişimsel Yetkinlikler için dört düzey tanımlanmıştır.

1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.

2: Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.

3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

4: Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
PEDİATRİ	ÇOCUKLUK YAŞ GRUPLARINDA KAN BASINCI ÖLÇÜMÜ	4	1	UE, BE, YE

	GİRİŞİMSSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kadem	Yöntem
	ARTERİYEL VENÖZ KAN ÖRNEĞİ ALMA	4	1	UE, BE, YE
	KAPİLLER KAN ALMA	4	1	UE, BE, YE
	DAMAR YOLU AÇMA	4	1	UE, BE, YE
	ENJEKSİYON YAPMA	4	1	UE, BE, YE
	KAN DEĞİŞİMİ (EXCHANGE TRANSFUSION)	4	1	UE, BE, YE
	UMBİLİKAL KATETER YERLEŞTİRME	4	1	UE, BE, YE
	KATETER BAKIMI	4	1	UE, BE, YE
	YENİDOĞAN TARAMALARI	4	1	UE, BE, YE
	YENİDOĞAN CANLANDIRMASI	4	1	UE, BE, YE
	ENTÜBASYON	4	1	UE, BE, YE
	NONİNVAZİV VENTİLASYON	3	1	UE, BE, YE
	MEKANİK VENTİLASYON	3	1	UE, BE, YE
	PULSE OKSİMETRE VE END TİDAL KARBONDİOKSİT ÖLÇÜMÜ	3	1	UE, BE, YE
	KARDİOVERSİYON VE DEFİBRİLASYON	3	1	UE, BE, YE
	NAZOGASTRİK SONDA TAKMA	4	1	UE, BE, YE
	MİDE LAVAJI	4	1	UE, BE, YE
	İDRAR SONDASI TAKMA	4	1	UE, BE, YE
	YAŞ GRUPLARINA GÖRE İDRAR ÖRNEĞİ ALMAK	4	1	UE, BE, YE
	İDRAR İNCELEMESİ VE DEĞERLENDİRMESİ	4	1	UE, BE, YE
	TORASENTEZ	1	2	UE, BE, YE
	PARASENTEZ	1	2	UE, BE, YE

	GİRİŞİMSSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	PERİFERİK YAYMA	4	1	UE, BE, YE
	KEMİK İLİĞİ ASPİRASYONU	3	1	UE, BE, YE
	KEMİK İLİĞİ BİYOPSİSİ	1	2	UE, BE, YE
	LOMBER POKKSİYON	4	1	UE, BE, YE
	İNTRAOSSEÖZ GİRİŞİM	2	2	UE, BE, YE
	TÜBERKÜLİN DERİ TESTİ	3	1	UE, BE, YE
	SIVI VE ELEKTROLİT TEDAVİSİ	3	1	UE, BE, YE
	PERİTON DİYALİZİ	1	2	UE, BE, YE
	ENTERAL BESLENME	3	2	UE, BE, YE
	TOTAL PARENTERAL BESLENME	3	2	UE, BE, YE
	FOTOTERAPİ	4	1	UE, BE, YE
	EKG ÇEKİMİ	4	1	UE, BE, YE
	EEG, EMG ÇEKİMİ	1	2	UE, BE, YE
	GÖZ DİBİ MUAYENESİ	3	1	UE, BE, YE
	OTOSKOPİK MUAYENE	3	1	UE, BE, YE
	DERİ BİYOPSİSİ	1	1	UE, BE, YE
	HEMODİYALİZ	1	2	UE, BE, YE
	BÖBREK BİYOPSİSİ	1	2	UE, BE, YE
	SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ	2	2	UE, BE, YE
	PRİK TESTLERİ	1	2	UE, BE, YE
	GAİTA MİKROSKOBİSİ	3	1	UE, BE, YE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	YENİDOĞANIN BAKIMI	3	1	UE, BE, YE
	PREMATÜRE BEBEĞİN BAKIMI VE İZLEMİ	3	1	UE, BE, YE
	DOĞUM ODASINDA BAKIM	3	1	UE, BE, YE
	DİREK GRAFİLER SONUÇLARININ YORUMLANMASI	3	1	UE, BE, YE
	USG SONUÇLARININ YORUMLANMASI	3	1	UE, BE, YE
	BT SONUÇLARININ YORUMLANMASI	2	1	UE, BE, YE
	MR SONUÇLARININ YORUMLANMASI	1	1	UE, BE, YE
	TAM KAN SAYIMI, TAM İDRAR TAHLİLİ, BİYOKİMYA, KÜLTÜR, KAN GAZI SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	4	1	UE, BE, YE
	AŞI UYGULAMALARI	4	1	UE, BE, YE
	ÇOCUK SAĞLIĞI İZLEMİ	4	1	UE, BE, YE
	TARAMA PROGRAMLARI	1	1	UE, BE, YE
	KRONİK HASTA İZLEMİ	3	2	UE, BE, YE
	BÜYÜMENİN İZLENMESİ	4	1	UE, BE, YE
	GELİŞMENİN İZLENMESİ	4	1	UE, BE, YE
	DİŞ SAĞLIĞI	1	1	UE, BE, YE
	PEDİATRİK EKOKARDİYOGRAM	1	1	UE, BE, YE
	CPR (KALP VE SOLUNUM CANLANDIRMASI)	3	1	UE, BE, YE
	ADLİ VAKALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE ÖN RAPORLARIN HAZIRLANMASI	3	1	UE, BE, YE
	ADOLESAN GÖRÜŞMESİ	1	2	BE, YE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	ÇOCUK HAKLARINA AİT YASAL MEVZUATA HAKİMİYET	3	1	BE, YE

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

Çekirdek eğitim müfredatı hazırlama kılavuzu v.1.1’de hazırlanmış olan öğrenme ve öğretme yöntemleri kullanılmaktadır.

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1.Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farkı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olgu tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış

bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların basamaklı olarak sunulması ve her

basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansması ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görülürlüğünden çok karmaşık olması öğrencinin karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.1.8. Diğer

Olguların temel klinik konuların yanı sıra etik, hukuk, sosyolojik, psikolojik ve davranışsal yönü ile tartışıldığı mortalite ve morbidite toplantıları düzenlenmeli ve bu toplantılar eğitim programında da yer almalıdır. Geriye dönük olgu çözümlenme ve değerlendirme süreci farklı disiplinler ile birlikte ya da Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları içerisinde düzenlenebilir. Eğitimin yanında, bölüm ve kurum içi bir değerlendirme ve geri bildirim yapmak için gerçekleştirilir.

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Yatan hasta bakımı

4.2.1.1. Vizit

Sorumlu öğretim üyesi/elemanı ile birlikte ilgili bölümdeki tüm hastaların değerlendirildiği, hastanın asistanı ve bölümdeki diğer asistanların katıldığı, mesai saatleri içerisinde, yatan hasta servisinde ve hasta başında düzenli olarak günde en az 1 kez vizit yapılmalıdır.

Vizit, asistanın aktif katılımının olduğu ve tartışmalarda yer aldığı şekilde hasta sunumu, ayırıcı tanı ve planlanan tedaviyi içermelidir. Yeni yatan hasta ayrıntılı bir şekilde aktarılmalı; daha önce yatmakta olan hastalar ise, hastanın ismi, yaşı, yatış günü, tanısı (ya da ön tanısı) ile kısa öyküsünü ve izlemdeki gelişmeleri özetleyecek şekilde sunulmalı ve o günkü muayene bulguları bildirilmelidir. Yeni çıkan laboratuvar sonuçları bildirilmeli, takip edilecek sonuçlar özetlenmelidir. Hastanın aldığı ya da alacağı tedavi (beslenme, sıvı tedavisi, ilaçlar, kan ürünleri) planlanmalıdır. Vizit sırasında hasta mahremiyetine, hasta ailesinin ya da diğer ailelerin yanında verilmesi uygun olmayan bilgilerin hasta odasından çıkınca söylenmesine özen gösterilmelidir.

4.2.1.2. Nöbet

Öğrencinin sorumluluğu yüksek bir ortamda derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Olguyu yüksek sorumluluk durumunda değerlendirmek öğrencinin var olan bilgisini ve becerisini kullanmasını ve eksik olanı öğrenmeye motive olmasını sağlar. Nöbet, gereken yetkinliklere sahip olunan olgularda özgüveni arttırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu olgularda bilgi ve beceri kazanma motivasyonunu arttırır. Nöbetlerde sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.1.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ayaktan hasta bakımı

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar ve tanı, tedavi seçeneklerine karar verir. Öğrencinin yüksek/orta sıklıkta görülen acil veya acil olmayan olguların farklı başvuru şekillerini ve farklı tedavi seçeneklerini öğrendiği etkili bir yöntemdir. Ayaktan hasta bakımında sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

4.3.1. Yatan hasta takibi

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında

eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim gözlem altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. Akran öğrenmesi

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. Literatür okuma

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. Araştırma

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. Öğretme

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.7. İnternet üzerinden öğrenme süreçleri

Online kurslar, seminerler, interaktif oturumlar, e-öğrenme programları şeklinde uzaktan eğitim programları öğrencinin kendini geliştirmesi için kullanılır. Kurumun yapacağı düzenlemelere ve ihtiyaca göre uzaktan konsültasyon sistemi kurulabilir.

4.3.8. Rol modelleme

Uzmanlık öğrencisi, hem klinik, hem girişimsel, ama bunlardan daha da önemli olarak tutum ve davranış yetkinliklerine beraber çalıştığı kıdemli uzmanlık öğrencisi veya uzmanları/öğretim üyelerini modelleyerek ulaşır. Bu şekilde, uzmanlık eğitimi boyunca öğrencinin uygun ortamlarda eğitici ile yeterli ve kaliteli bir şekilde bir araya gelmesi sürecidir.

5. EĞİTİM STANDARTLARI

5.1.Eğitim kurumunun eğitim hedeflerine yönelik hazırlanmış bir eğitim programı bulunmalı, bu programda hangi öğrenim hedeflerine hangi yöntemlerle ulaşılmasının hedeflendiği belirlenmiş ve belirtilmiş olmalıdır. Asistan görev ve sorumlulukları kendisine yazılı olarak bildirilmeli

5.2.Eğitici Standartları: En az 8 öğretim üyesi bulunmalı, bunların en az biri Profesör, 2'si Doçent ünvanına sahip olmalıdır. Öğretim üyesi başına düşen uzmanlık öğrencisi sayısı 4'ten az olmamalıdır. Eğiticiler 'eğitici eğitimi' almış olmalıdır.

5.3.Mekan ve donanım standartları

En az 5 poliklinik odası

Girişimsel işlemlerin yapıldığı en az 2 alan

En az 1 eğitim salonu (birimde yada kurumda)

En az 1 adet uzmanlık öğrencisi çalışma odası ve nöbet odası

Eğitimin verileceği sağlık kurumunda laboratuvar (biyokimya ve mikrobiyoloji), yoğun bakım ve radyoloji birimleri olmalı

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları programında en az 20 hasta yatağı

Yenidoğan ünitesi 3. Seviye bakım vermeli

Çocuk Yoğun bakım en az 2. Seviye bakım vermeli

Çocuk Acil servis: 2. Seviye acil servis bünyesinde bulunması gereken asgari tıbbi cihaz ve donanıma sahip olmalı

Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları: Enfeksiyon hastalıkları nedeniyle yatırılarak izlem ve tedavileri planlanmış hastalar için klinik içinde ayrılmış yataklar bulunmalı

Eğitim kolaylaştırıcı cihaz ve malzeme donanımı ve literatüre ulaşım imkanı sağlanmalıdır

YATAKLI SERVİS

NEONATOLOJİ ÜNİTESİNDE İSE EN AZ 7 KUVÖZ VE 1 RADYAN ISITICILI YATAK

KURUMDA GİRİŞİMSEL İŞLEMLERİN YAPILDIĞI ALAN

KURUMDA LABORATUVAR, YOĞUN BAKIM VE RADYOLOJİ HİZMETİ VEREBİLMESİ İÇİN UYGUN VE YETERLİ DONANIM

6. ROTASYON HEDEFLERİ

ROTASYON SÜRESİ/AY	ROTASYON DALI
1 AY	DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLARI
1 AY	ÇOCUK CERRAHİSİ
1 AY	KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM
1 AY	ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI

DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Çocuklarda görülen cilt lezyonları	T
Cildin mantar hastalıkları	B
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Cilt biyopsisi	2

ÇOCUK CERRAHİSİ ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Çocuklarda görülen acil cerrahi hastalıklar	T
Çocuklarda görülen cerrahi hastalıklar	T
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Sutür atma	3
Sutür alma	3
Basit apse drenajı	3
Yara bakımı	3

KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Doğum salonunun yenidoğanın stabilizasyonu için uygun hale getirilmesi	3
Doğum salonunda yenidoğanın stabilizasyon süreci	3
Sağlıklı yenidoğanın doğum katında anne ile bütüncül izlemi,yenidoğan taramaları, taburculuk ve izlem planı süreci	3

ÇOCUK VE ERGEN RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Çocuk ruh sağlığı açısından gelişim evreleri	B
Çocuklarda sık görülebilen (otizm, dikkat eksikliği-hiperaktivite, kişilik bozuklukları, yeme bozuklukları, cinsel kimlik sorunları, ilaç ve madde kötü kullanımı) durumlar	T
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Çocuklarda adli psikiyatrik uygulamalar	1
Psikolojik sorunu olan ebeveyn ve çocukla etkili iletişim	2

7. UZMANLIK EĞİTİM KURULU

Tanım: Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlık Eğitim Kurulu', Anabilim Dalı/Bölümde uzmanlık eğitim etkinliklerini planlamak, yürütülmesini sağlamak, geliştirmek için işlev görmek, iyileştirme ve ileri eğitim çabaları için yol gösterici olmak ile görevli kuruldur.

Amaç: Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanlık Eğitim Kurulu, Anabilim Dalı/Bölümde uzmanlık eğitiminin tasarlanma, yapılandırılma, uygulanma, denetlenme, izlenme, değerlendirilme ve gerekiyorsa yeniden düzenlenmesi amacıyla görev yapar. Programa yönelik güçlü yönleri, zorlukları, fırsatları ve tehditleri belirlemenin yanı sıra program için yeni hedefler yaratma işlevi görür. Bu kurul, nitelikli bir uzmanlık eğitiminin oluşturulması, uygulanması ve süreci içinde geliştirilmesine ilişkin görev ve sorumlulukları üstlenir.

Çalışma planı:

1. Eğitimin değerlendirilmesi, planlanması ve izlenmesi:

- Uzmanlık eğitim kurulu, Anabilim Dalı/Bölümün her eğitim-öğretim yılının başlangıcında (Eylül ayı) toplanır.
- Uzmanlık eğitim programı ve uzmanlık öğrencilerinin (araştırma görevlisi/asistan) aylık çalışma dönemlerinin (rotasyon) gözden geçirilerek gerekiyorsa yeniden düzenlenmesi
- Servis ve poliklinik çalışma ve uygulamalarında oluşabileceği öngörülen sorunların belirlenmesi, çözümlerinin önceden sağlanması
- Konu seçimine uzmanlık öğrencilerinin de katılması sağlanarak, uzmanlık eğitimindeki kuramsal derslerin yıllık olarak belirlenmesi
- Uzmanlık eğitimi programının etkin biçimde uygulanmasının denetlenmesi
- Uzmanlık eğitimi programının gereksiz zaman ve kaynak kullanımını önleyecek biçimde geliştirilmesi için planlama yapmak
- Eğitim olanaklarının gözden geçirilmesi, gerekirse yeniden yapılandırılmasını sağlama ve takip etmek

Kurul, bu amaçla Anabilim Dalı/Bölüm Başkanı, asistan temsilcisi veya kurul üyelerinin isteği ile gerek görüldüğünde tekrar toplanır.

2. Kurul eğitim döneminde 2-3 ayda bir toplanarak uzmanlık öğrencisini değerlendirir. Uzmanlık öğrencisinin eğitim süreci ve etkinliklerinin izlemi, uzmanlık eğitimi karnesi, uzmanlık eğitimi aylık çalışma dönemi değerlendirme çizelgesi ve tez durumunu içeren danışman öğretim üyesi tarafından hazırlanmış uzmanlık eğitimi 6 aylık izlem çizelgesi ile yapılır. Asistan ve eğitimcilerin geri bildirimleri de değerlendirilerek değerlendirme sonucu Anabilim Dalı başkanlığına bildirilir.

Kurulda kimler bulunmalı: Anabilim Dalı/Bölüm başkanı ve akademik kurulun üyeleri arasından, akademik kurul tarafından seçilen farklı kıdemlerden 2-5 öğretim üyesi/eğitim görevlisi ile asistan seçimi sonrası belirlenen 1 asistan temsilcisi olmak üzere toplam 3-7 kişiden oluşur. Kurul üyeleri, Anabilim Dalı/Bölüm başkanından bağımsız olarak akademik kurul tarafından 3 yıl süreyle görevlendirme ile seçilir.

Asistan temsilcisi gerektiği durumlarda toplantılara katılır. Herhangi bir sorunda kendisinin de katılacağı kurul toplanması için Anabilim Dalı/Bölüm başkanından toplantı talebinde bulunabilir.

8. DANIŞMANLIK SİSTEMİ

Tez danışmanı dışında bir danışmanlık sistemi olmalıdır. Her öğrencinin tez danışmanı dışında bir danışman öğretim üyesi olmalıdır. Her uzmanlık öğrencisi için, tez danışmanı dışında ve tercihen tez danışmanı öğretim üyesinin bağlı bulunduğu bilim dalından farklı olmak koşuluyla, her konuda (mesleki ve sosyal) destek alabileceği bir danışman öğretim üyesi uzmanlık eğitiminin başında belirlenerek atanmalıdır. Öğretim üyesi başına en fazla 5 tez öğrencisi ve 5 danışmanlık öğrencisi olmalıdır. Yılda en az 4 görüşme planlanmalıdır.

9. ASİSTAN TEMSİLCİLİĞİ

Asistan temsilcisi, sırasıyla, asistan eğitiminden sorumlu öğretim üyesi/elemanı, Anabilim Dalı/Bölüm Eğitim Komisyonu ve Anabilim Dalı/Bölüm Başkanlığına bağlı olarak çalışmalıdır. Asistanların eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde yardımcı olmak, bunları eğitim komisyonuna iletmek, eğitim komisyonunda aktif olarak görev almak, asistanların özlük hakları ile ilgili sorunları belirleyip iletmek ile yükümlüdür. Asistan temsilcisi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları uzmanlık eğitiminin en az ikinci yarısında olmalıdır. Asistan temsilciliği seçiminde tüm asistanlar oy kullanmalı ve belirtilen koşulları sağlayan adaylar arasından belirlenecek en az 1 kişi bu seçimle belirlenmelidir.

10. ÖLÇME DEĞERLENDİRME

10.1. Sınavlar

Uzmanlık öğrencisinin uzmanlık eğitimi süresince belli aralıklarla (en az yılda 1 olmak koşulu ile) almakta olduğu eğitimin yeterliliğini ölçmek, bulunduğu eğitim basamağında beklenen öğrenim hedeflerine ulaşmış olup olmadığını anlamak, ulaşılamamış hedeflerin tespit edilerek bu hedeflerin telafisi konusunda uzmanlık öğrencisini yönlendirmek amacıyla değerlendirilmesi amaçlanmalıdır. Bu değerlendirmeler uzmanlık öğrencisinin aşağıdaki alanlardaki gelişimlerini içermelidir. Değerlendirmeler yapılandırılmış sınav, gözlem, ve geri bildirimlerle yapılabilir ve geri bildirim yapılabilecek şekilde düzenlenmiş olmalıdır. Bu değerlendirmelerin uzmanlık öğrencisinin objektif değerlendirilmesine, özellikle geliştirmesi gereken yönlerinin ortaya konulmasına, uzmanlık öğrencisinin kendisine geri bildirim verilmesine uygun şekilde yapılandırılmış olması gereklidir. Uzmanlık öğrencisinin geliştirilmesi gereken yönlerinin telafisi için yöntem belirlenmiş olmalıdır.

Uzmanlık öğrencisinin yılda en az 1 kez yapılacak olan değerlendirilmesinde kapsanması gereken konular:

1. Hasta yaklaşımı, klinik yeterlilik
2. Girişimsel işlem uygulama becerileri
3. Tıbbi bilgi
4. İletişim becerileri
5. Profesyonellik

Örnek değerlendirmeler:

1. Klinik uygulamada yeterlilik ve tıbbi bilgi:

Uzmanlık öğrencisinin hasta yaklaşımlarının (hikaye alma, fizik muayene yapma, temel laboratuvar tetkiklerini planlama, yorumlama, ayırıcı tanı oluşturma, klinik karar verme) değerlendirilmesi

a. Rotasyon sonu sınav ve değerlendirme: Uzmanlık öğrencisinin her rotasyon sonunda, o rotasyonda kıdemine göre alması hedeflenen öğrenim hedeflerine ulaşmış olmasının ölçülmesini kapsar. Yıllık değerlendirme olarak kabul edilebilmesi için her rotasyon sonunda yapıyor olması ve bütün rotasyon sınavları değerlendirildiğinde 4 yıllık eğitim süresi boyunca bütün öğrenim hedeflerini kapsaması, eğitim kurulunun denetiminde yapılandırılmış olması koşuluyla yıllık asistan değerlendirmesi olarak kabul edilebilir.

b. Gelişim sınavları: Bu sınavlar uzmanlık öğrencisinin düzeyinden bağımsız yeterlilik sınavına benzer şekilde bütün uzmanlık alanını kapsayan sınavlardır. Bu sınavlar ile uzmanlık öğrencisi ulaşması gereken hedeflerin farkına varır ve eksiklik alanlarını takip edebilir.

Sınavlar genel pediatri alanının olmazsa olmazlarından oluşur ve sonuçlar uzmanlık öğrencisi ile alanlara spesifik olarak paylaşılır ve uzmanlık öğrencisinin kendi hedeflerini belirlemesine yardımcı olur. Bu sınavlar uzmanlık eğitimi veren kurumun da kendi eksikliklerini görebilmesi açısından değerlidir.

c. Kıdemlilik sınavı: Uzmanlık öğrencilerinin özellikle kıdemli nöbetleri tutması öncesinde özellikle acil durumlarda karar verme yeteneği ve klinik yaklaşımlarının değerlendirildiği sınavlardır. Her yıl bütün uzmanlık öğrencileri için tekrarlayan sınavlar olmadığı için yıllık değerlendirme sınavı olarak kabul edilemez.

d. Yıllık kıdeme göre bilgi değerlendirme sınavları: Bu sınavlar uzmanlık öğrencilerinin her eğitim yılında ulaşmaları gereken hedeflere ulaşmış olmalarının belirlenmesi için uygulanan sınavlardır. Her yılın öğrenim hedeflerine uygun olarak hazırlanmış vaka temelli sınavlardır.

2. Girişimsel işlemler: Öğrenim hedeflerinde yer alan girişimsel işlemlerin önerilen düzeylerde yapılabildiğinin değerlendirilmesi

3. İletişim becerileri ve profesyonellik: Çalışma ekibi tarafından özellikle iletişim becerileri ve profesyonellik açısından **yapılandırılmış geri bildirimler ile** yapılan değerlendirmeleri kapsar. Profesyonellik ve iletişim becerileri uzmanlık öğrencisi için hemşireler, akranlar, kıdemli asistanlar, hastalar, aileler ve etkileşimde bulunan personel tarafından gelen geri bildirimlerle değerlendirilebilir.

10.2. Geri Bildirimler

Amaç: Uzmanlık öğrencisi, öğretim üyesi/eğitim görevlisi konusundaki geri bildirimlerin çalışılarak standartların oluşturulması

Öneriler:

Eğiticiler ve uzmanlık öğrencilerinden sistematik olarak programın niteliği hakkında geribildirimler mutlaka alınmalı, analiz edilmeli ve eğitim kurumları tarafından gereği yapılmalıdır. Eğitim programının değerlendirilmesi, programın geliştirilmesi ve / veya etkinliğinin gösterilmesi amacıyla yönelik olarak eğitimle ilgili taraflar olan eğitici ve uzmanlık öğrencileri üzerinden sürekli ve düzenli veri toplanması, analizi ve yorumlanması sürecini kapsayacak şekilde kurgulanmalıdır.

Geri bildirim üç paydaş üzerinde yapılmalıdır

- Uzmanlık öğrencisi

- Eğitici
- Uzmanlık programı mezunu

Uzmanlık Öğrencisi:

Her rotasyon sonrası rotasyon yaptığı birimdeki eğiticiyi ve eğitim programını değerlendirmelidir

Eğitici:

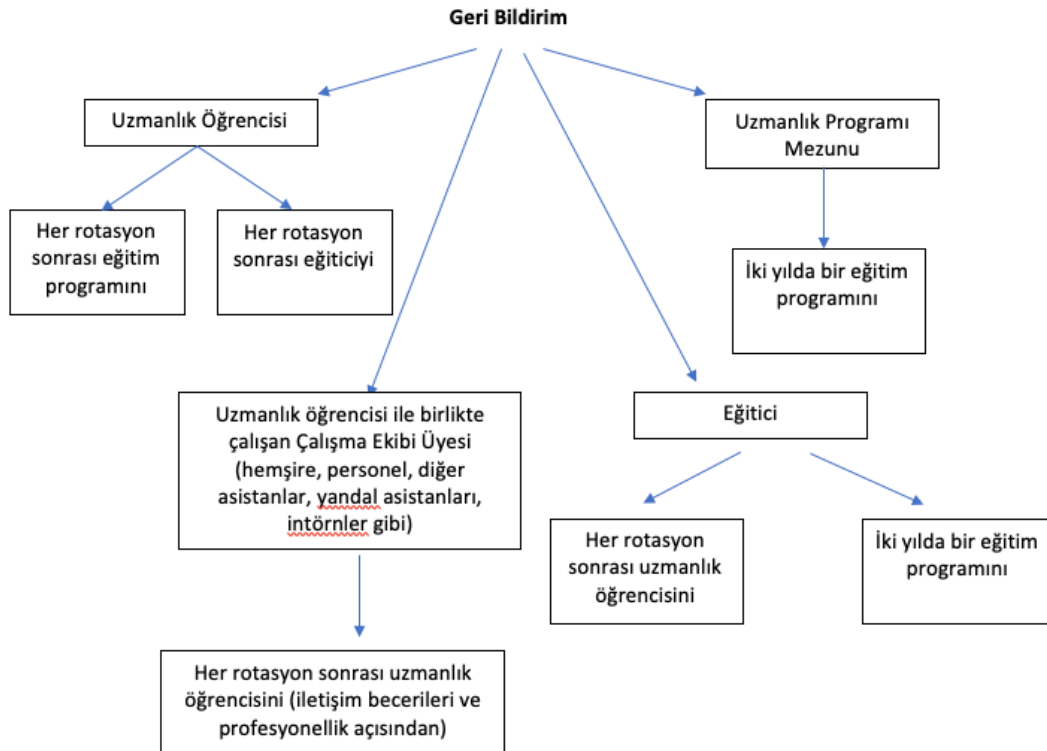
Her rotasyon sonrası uzmanlık öğrencisini ve 2 yılda bir eğitim programını değerlendirmelidir

Uzmanlık Programı mezunu:

Her iki yılda bir programını değerlendirmelidir. Bu değerlendirme dış paydaş görüşü olarak kabul edilir. Eğitim programı rastgele seçilen mezunlara gönderilerek geri bildirimleri toplanır

Genel öneriler (Şekil 3)

- İlk geri bildirim ilk rotasyonu takiben alınmalıdır
- Geri bildirim soruları eğitim programı amaçları ile ilişkilendirilmelidir. Bunun için eğitim programı amaçlarının tanımlanmış ve paydaşlarla paylaşılmış olması gereklidir
- Geri bildirim içeriğinde eğitim programı amaçları dışında; eğitim ortamı (fiziksel, bilimsel, araştırma olanakları, yeterli/çeşitli hasta vb), profesyonellik, eğitici davranışları vb. de sorgulanmalıdır
- Geri bildirimler her yıl sonunda akademik kurulda rapor halinde sunulmalı ve eylem planı yapılarak gerekli düzenlemeler ivedilikle yapılmalıdır. Sonuç raporu tüm paydaşlarla paylaşılmalıdır
- Uzmanlık Programı mezunlarından geri bildirim almak için, uzmanlık eğitimi süresince oluşturulacak veri tabanı (uzmanlık öğrencisi e posta ve telefon) üzerinden rastgele seçilecek 10 adet mezuna mevcut eğitim programı gönderilerek geri bildirimleri alınmalıdır.

Şekil 3-Geri bildirim şeması

11. KAYNAKÇA

TUKMOS, TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.2.4.